

Venkovní hrací plochy

Výklad pojmů

Venkovní hrací plocha (dále jen „VHP“) předškolních a školních zařízení, ale i veřejně přístupné VHP určené pro hry dětí, je plocha, která byla k tomuto účelu zkolaudována a má svého provozovatele.

Pískoviště – je ohraničená plocha s možností výměny písku, určená pro hry dětí.

Písek – kopaný písek, který vyhovuje hygienickým požadavkům uvedených ve vyhlášce Ministerstva zdravotnictví ČR č. 238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch.

Opatření na zabránění nebo odstranění kontaminace písku a hracích ploch – nespecifická opatření vedoucí k minimalizaci znečištění. Systém opatření je zanesen do provozního řádu hracích ploch.

Legislativní požadavky

- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (§ 13 odst. 2)
- Vyhláška č. 238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch (§ 40 a příloha č. 14), v platném znění
- Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 Sb. (týká se škol a školských zařízení, provozování živnosti péče o dítě do 3 let věku v denním režimu a živnosti mimoškolní výchova a vzdělávání, je-li živnost provozována v provozovně - § 3 odst. 1 až 3)

Hygienické požadavky na venkovní hrací plochy s pískovištěm

Provozovatel venkovní hrací plochy určené pro hry dětí je povinen zajistit, aby písek užívaný ke hrám dětí v pískovištích nebyl mikrobiálně, chemicky a parazitárně znečištěn nad hygienické limity upravené prováděcím právním předpisem (vyhláška č. 238/2011 Sb., v platném znění). Podmínky provozu takové hrací plochy s pískovištěm, režim údržby a způsob zajištění stanovených hygienických limitů upraví provozovatel v provozním řádu. Provozní řád nepodléhá schválení ze strany orgánu ochrany veřejného zdraví. **Nově musí být součástí provozního řádu venkovních hracích ploch s pískovištěm doklad, že písek určený pro tyto plochy neobsahuje chemické látky v takovém množství, které by mohlo být zdrojem zdravotního rizika.** Rozsah tohoto vyšetření je uvedený v příloze č. 14 vyhlášky 238/2011 Sb., v platném znění, a to v tabulce č. 2:

Tabulka č. 2 : Hygienické limity vybraných chemických prvků

Prvek	Limitní hodnoty vybraných prvků v pískovištích dětských hřišť v mg.kg-1 sušiny	
	Celkový obsah	
As	10,0	
Be	1,5	
Cd	0,5	
Co	50,0	
Cr	100,0	
Cu	100,0	
Hg	0,3	
Mo	0,8	
Ni	60,0	
Pb	60,0	
V	80,0	
Zn	150,0	

Doporučené zásady provozu venkovních hracích ploch

- **kvalita písku** – pravidelná vizuální kontrola, včasné odstraňování listů či jiných předmětů, případně mikrobiologická, chemická a parazitologická analýza
- **provádění údržby písku** – zahřátí, překopávání, prosívání písku, včetně nastavení četnosti úklidu a výměna písku.
- **zakrytí pískoviště** – vhodným vzdušným materiálem, jako je např. hustá síťovina, pojízdné kryty, ...
- **četnost výměny písku** – výměna písku závisí na zatížení pískoviště a prováděných opatřeních k sanitaci písku. Doporučuje se výměna písku 1x ročně.
- **zdravotní nezávadnost písku** – doklad o posouzení výrobku ve smyslu zákona

č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zák. č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Doklad o obsahu sledovaných chemických prvků.

- **kvalita zatravnění** – celistvost zatravnění, údržba
- **kvalita závlahové vody** – voda musí odpovídat alespoň I. třídě – vhodná pro závlahu
- **uzavření hrací plochy** – povinnost oplocení je určena jen pro školy a školská zařízení, ale je možno je doporučit pro všechny VHP
- **provozní řád** – má obsahovat podmínky provozu hrací plochy s pískovištěm, režim údržby a způsob zajištění stanovených hygienických limitů. Provozní řád vypracuje provozovatel venkovní hrací plochy.
- **zařízení VHP** – musí splňovat bezpečnostní normy, a to jak ve vztahu k prevenci úrazů, tak i ve vztahu k požadavkům zdravotní nezávadnosti. Musí respektovat věkové zvláštnosti dětí.
- **zdravotní nezávadnost** – použitých materiálů pro výstavbu ploch a zařízení hracích ploch

Provozní řád

Provozní řád vypracuje provozovatel venkovní hrací plochy. Provozní řád dětského hřiště a pískoviště by měl obsahovat údaje o provozovateli, správci, režim úklidu a údržby, včetně odpovědné osoby, údaje o provozní době, denním úklidu, výměně písku a způsobu zajištění stanovených hygienických limitů (zabránění vstupu volně pobíhajících zvířat apod.), kontaktní telefonické čísla pro případy znečištění nebo poškození, ...

Kontrola provozu VHP – doporučení

- **Běžná vizuální kontrola** – provádí ji poučený pracovník provozovatele nebo pracovník pověřený statutárním zástupcem
- **Provozní kontrola** – provádí ji pracovník, který s hřištěm přichází do styku a je seznámený se zařízením dětského hřiště. Provozní kontrolu může provést i odborná firma
- **Roční revize herních prvků** – odborné technické kontroly zařízení dětských hřišť provádí kontrolní pracovníci s odbornou způsobilostí k revizní činnosti v této oblasti.

Státní zdravotní dozor

Pokud mají venkovní hrací plochy s pískovištěm provozovatele, je splněna základní podmínka, že jsou při jejich provozu dodržovány hygienické požadavky. Takovéto plochy podléhají státnímu zdravotnímu dozoru dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

SZD je zaměřen na kontrolu vypracování a dodržování provozního řádu, vizuální kontrolu pískoviště a na kvalitu písku po stránce mikrobiologické, parazitologické a chemické.

Při zjištění nesouladu s platnou legislativou se požadují nápravná opatření a současně lze podle § 84 odst. 1 písm. h) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, provoz pískoviště venkovní hrací plochy zakázat, a to do doby odstranění závad. Z hlediska ochrany veřejného zdraví musí provozovatel při kontaminaci písku provést účinná opatření, popř. zajistit jeho výměnu. Zároveň je povinen doložit další zajištění pravidelných účinných opatření pro zamezení opakované kontaminace písku.

Návrh provozního řádu venkovní hrací plochy – doporučení

- 1) Provozovatel
(adresa, telefon, IČO, odpovědná osoba, zřizovatel)
Případně správce hřiště:
(adresa, odpovědný pracovník)
- 2) Provozní doba:
- 3) Venkovní vybavení
(pískoviště, průlezky, houpačky)
- 4) Údržba pískoviště
 - uzavření hrací plochy
 - kontrola stavu obrub pískoviště
 - přehrabání pískoviště (odstranění hrubých nečistot)
 - přeházení písku v pískovišti
 - výměna písku
 - krytí pískoviště
- 5) Denní úklid
 - úklid odpadků, ohrabání listí, odvoz listí, sekání a úklid trávy, ořezy keřů, stromů
- 6) Péče o zeleň
 - sekání a úklid trávy, ohrabání a úklid listí
 - drobné prořezy keřů a dřevin
 - zavlažování, kropení
- 7) Běžná vizuální kontrola (vizuální kontrola technického stavu herních prvků a mobiliářů a jiných nápadných zdrojů nebezpečí) a provozní kontrola zařízení dětského hřiště (kontrola funkce a stability zařízení)
- 8) Roční revize herních prvků za účelem zajištění celkové úrovně bezpečnosti
 - kontrola dle ČSN EN 1176 a 1177
 - případné opravy a likvidace poškozených prvků
- 9) Provoz brouzdaliště, venkovních sprch
 - splnění legislativních požadavků
- 10) Důležité telefonické kontakty

Datum:

Vypracoval: (razítko, podpis)

Informovanost veřejnosti

Krajské hygienické stanice jsou oprávněny informovat veřejnost o závěrech státního zdravotního dozoru nad pískovišti VHP, a to v rozsahu:

- uvedení totožnosti kontrolované osoby
- stavu kontrolovaného objektu
- povaze případného rizika
- přijatých nápravných opatření
- dalších informací nezbytných k ochraně veřejného zdraví

Zdravotní nebezpečí

Zejména neudržovaná a nezabezpečená pískoviště mohou představovat riziko ohrožení zdraví uživatelů venkovní hrací plochy, což jsou především děti, které ještě nemají dostatečně vyvinutý imunitní systém, a proto mohou snadněji podlehnout nákaze. Při nedostatečné údržbě hrozí znečištění venkovních hracích ploch (pískoviště) zejména výkaly zvířat. V písku se mohou nacházet patologické mikroorganismy a parazité, které mohou poškodit zdraví.

Obecně platí, že při hře v pískovišti se lze nakazit bakteriálními, parazitárními a virovými nemocemi. Z pískoviště kontaminovaného výkaly zvířat hrozí například salmonelóza, toxoplasmóza, leptospiróza, giardióza, toxokaróza a teniáza. Společným znakem přenosu původců jmenovaných onemocnění je přenos ústy do trávicího traktu. Nelze opomenout i fyzikální rizika – mechanické poškození kůže sklem nebo použitou jehlou s odlišnou cestou přenosu infekce.

Rodič nebo jiná dospělá osoba, která dítě doprovází, by měla pískoviště před vstupem vizuálně zkontrolovat. V případě, že se zjistí zanedbání údržby nebo přítomnost exkrementů apod., dítě do pískoviště vůbec nepouštět. Zcela nevhodné je podávání jídla při hře v pískovišti, kdy nelze zajistit umytí rukou. V případě, že vstupní kontrola neodhalí zvířecí exkrementy, ale dítě se jich při hře přesto dotkne, je nutné zajistit bezodkladné umytí rukou pod tekoucí vodu a s použitím mýdla. Vhodná je následná dezinfekce rukou např. dezinfekčním gelem na alkoholové bázi. Ušpiněné oblečení je nutné vyprat v horké vodě nejméně při 70°C. Mytí rukou by však mělo následovat po každém opuštění pískoviště i když se při použití jevílo jako bezpečné.

V případě zjištění zanedbaných a neudržovaných dětských pískovišť bez provozovatele je vhodné informovat příslušný stavební úřad s požadavkem na řešení nevyhovující stavební situace s majitelem nebo vlastníkem pozemku.